

Med barnet i mente

Avdeling for TSB, Enhet for
gravide og Enhet for familie.

v/ Heidi Staksrud, psykolog og Inger Bjørlien, teamkoordinator.

Våre enheter

- Enhet for gravide
  - Enhet for familie
    - Familiehuset
  - Tidligere Klinikken i Hov
- Eller Statens klinikk for narkomane

Enhet for gravide

- Målgruppe, hvor kommer pasientene fra?
- Mål for behandlingen
- Behandlingstilbudet
- Teoretisk forankring
- Eksternt samarbeid
- Barselepphold/familieenheten

Målgruppe

- Gravide kvinner med rusavhengighet og eventuell psykisk lidelse.
- Gravide kvinner i LAR.
- 10 døgn plasser.
- Regionalt ansvar for hele helse Sør- Øst.
- Bredt spenn i problematikk.
- Lov om psykisk helsevern § 2-1, frivillig
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 10-3, Tilbakeholdelse av gravide rusmiddelavhengige uten eget samtykke

- Alle typer rusmidler.
- Ofte et blandingsmisbruk.
- Lengde på oppholdet varierer ut i fra når de kommer inn, og hvor langt de er i svangerskapet.
- Vi anbefaler opphold frem til fødsel.

Mål for behandlingen

- Hoved fokus er å beskytte det ufødte barn og den gravide for rusmidler.
- Å sikre barnet et best mulig utviklingsmiljø i samarbeid med den gravide.
- Fremme tilknytningen til det ufødte barnet.
- Kartlegge og utrede ruslidelse og eventuell samtidig psykisk lidelse.
- Motivere for og planlegge videre forløp.

Oppstart i behandling

- **Utfordringer:**
  - Komplekse situasjoner
  - Forhold ute som påvirker
  - Forholdet til barnefar
  - Nettverk
  - Bolig
  - Økonomi
  - Plan i forhold til utskrivelse
  - Sørge for sømløse overganger
  - Ivaretagelse og oppfølging der en vet det blir omsorgsovertakelse
- **Hva er vi gode på:**
  - Møte pasienten med respekt og medmennesklighet
  - Bygge allianse
  - Få en relasjon med pasienten
  - Føler seg trygge og ivaretatt
  - Rammer og struktur
  - Helhetlig behandling
  - Rus-psykisk helse- barnet
  - Tidlig samarbeid
  - Skape forutsigbarhet

Teoretisk forankring

- Tilknytningsteori
- Traumeforståelse
- Kognitiv tilnærming

Behandlingstilbud

- Tverrfaglig sammensatt team rundt hver pasient:

Allmennlege, spesialist i rus og avhengighetsmedisin, gynekolog, psykologer og jordmor

Helsefaglig og sosialfaglig miljøterapeuter

- Miljøterapi- turer og aktiviteter.

Behandlingstilbudet

- Kombinasjonsbehandling -individ-gruppe
- Individuelle samtaler:
  - Mor-barn samtaler
  - Ukentlige samtaler med primærkontakt
  - Tilbakefalls forebyggende samtaler
  - Svangerskapsoppfølging med jordmor og gynekolog
  - Samtaler med lege
  - Samtaler med psykolog
  - Behandlingsmøter/ansvarsgruppemøter

Grupper

- Rusgruppe- temabasert
- Svangerskapsgruppe- temabasert
- Mentaliseringsgruppe
- Husmøte
- Morgenmøte
- Aktivitetsmøte

Hvorfor grupper?

- Tilknytning og relasjoner er i sentrum for behandlingen.
- Relasjoner her og nå

Grupper

- Et sted å dele erfaringer med andre
- Et sted å kunne identifisere seg med andre.
- Gjenkjenne hos andre tendensen til å flykte vekk fra eller fornekte vanskelige følelser.
- Lære å identifisere følelser, følelser kan være høyrisiko for tilbakefall til rus.
- Lære å gi uttrykk for behov og følelser
- Alminneliggjøre og skape toleranse for skremmende og skambelagte tanker og følelser.

Eksternt samarbeid

- Ansvarsgruppemøter regelmessig.
- Tett samarbeid med henviser, rustjeneste, nav, DPS, LAR.
- Etablere kontakt med barnevernet i svangerskapet.
- Samarbeid med fødested.
- Få på plass en god plan for fødsel og videre behandling/oppfølging etter fødsel.
- KIF i forhold til soning etter §12-soning i institusjon.

Pårørende/nettverk

- Kartlegging av barn som pårørende.

Legges til rette for:

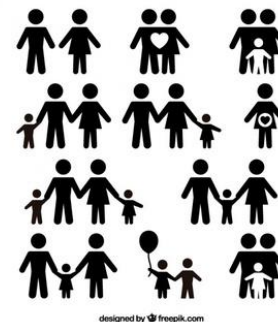
- Besøk
- Permisjoner
- Pårørende/parsamtaler

Avdeling for TSB, Enhet for familie.

Sykehuset Innlandet
Avdeling for tverrfaglig spesialisert rusbehandling –
TSB

Enhet for familie

- Et behandlingstilbud til familier hvor en eller begge voksne har rusmiddelavhengighet.
- 10 leiligheter.
- Behandlingstid inntil ett år.
- Barselopphold, ca 3 mnd opphold.
- Barna er fra 0 mnd og opp til skolealder.
- Henvisninger fra hele Norge, men har et regionalt ansvar

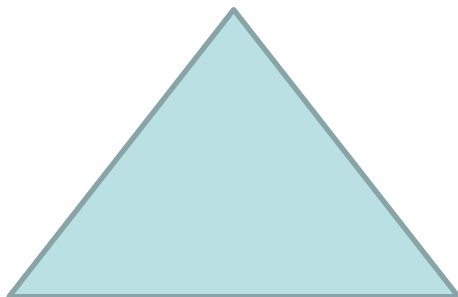
Juridisk grunnlag:

- Psykisk helsevernloven § 2-1
- Straffegjennomføringsloven § 12

Målsetningen med behandlingen:

RUS

- kartlegge, behandle

PSYKISK LIDELSE

- kartlegge, behandle

FORELDREKOMPETANSE

- kartlegge i samarbeid m bvtj,
- veilede

Bemanning

- Tverrfaglig sammensatt:
  - Lege
  - Psykolog
  - Jordmor
  - Sykepleiere
  - Pedagoger
  - Barnevernspedagoger
  - Sosionomer

Disse har i tillegg ulike videreutdanninger innen for eks. COS, familiterapi, rus og psykiatri.

Teoretiske rammer

Teorigrunnlag og verktøy i behandlingen:

- Tilknytningsteori
- Mentaliseringsbasert behandling
- Traumeforståelse og stabilisering
- Kognitiv tilnærming
- Circle of Security

Behandlingstilbudet

- Kombinasjonsbehandling: individ-gruppe
  - Individualsamtaler (div.)
    - Ukessamtaler m/ kontakt
    - TBF
    - Parsamtaler
  - behandlingsmøter/ansvarsgruppemøter
  - Gruppebehandling
  - Psykoedukasjon
  - Samspillsveiledning /Cos

Behandlingstilbudet

- Miljøterapi
  - Aktiviteter /fellesskap
  - Rytme og struktur
  - Skoletilbud

Ukentlige grupper

- Mentaliseringsgruppe
- Temagrupper - rus
- Storgruppe
- Ukesluttgruppe
- Morgenmøte
- Aktivitetsmøte
- Sped og småbarnsgruppe
- Foreldregruppe

UKEPROGRAM UKE:

Pasientens navn:

Primærkontakt:

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	LEGEDAG			LEGEDAG		
Individuell oppfølging av familiehuset	Individuell oppfølging av familiehuset	Individuell oppfølging av familiehuset	Individuell oppfølging av familiehuset	Individuell oppfølging av familiehuset		
08.45 Morgenmøte	08.45 Morgenmøte	08.45 Morgenmøte	08.45 Morgenmøte	08.45 Morgenmøte		
0845 – 0930 Medisin	0845 – 0930 Medisin	0845 – 0930 Medisin	0845 - 0930 Medisin	0845 - 0930 Medisin	0845 – 0930 Medisin	0845 - 0930 Medisin
10.30-11.30: Temagruppe Rus.	10.00-11.00: Tilbud om vannsport i bassenget.		10.30-11.30: Storgruppe	10.00-11.00 Småbarnsgruppe		
11.30-12.00 Lunsj	11.30-12.00 Lunsj	11.30-12.00 Lunsj	11.30-12.00 Lunsj	11.30-12.00 Lunsj		
12.15-13.15: Mulighet for fellesaktivitet, ballsp.	12.30-13.30 Eksplisitt Mentaliseringsgruppe	12.30-13.30: Foreldregruppe	12.15-13.15: Mulighet for fellesaktivitet, ballsp.	12.00-13.00: Spedbarnsgruppe		
				13.30 -14.30 Ukeslutt		
15.10: Middag	15.10: Middag	15.10: Middag	15.10: Middag	15.10: Middag		
16.00: Felles handletur		16.00: tilbud om bading	16.00: Felles handletur	16.00: tilbud om bading	16.00: Kaffe og kake på fellesstue.	
Kveldsbesøk	Kveldsbesøk	18.30: Vaffeltime Kveldsbesøk	Kveldsbesøk	Kveldsbesøk	Kveldsbesøk	Kveldsbesøk

Familiehuset «Kongla»

- Familiehuset er et pedagogisk tilbud til barna når foreldrene deltar i behandling
- Lek og aktiviteter i fokus for barna
- Familiehuset gir tilbud som skal styrke samspillskompetansen hos foreldrene

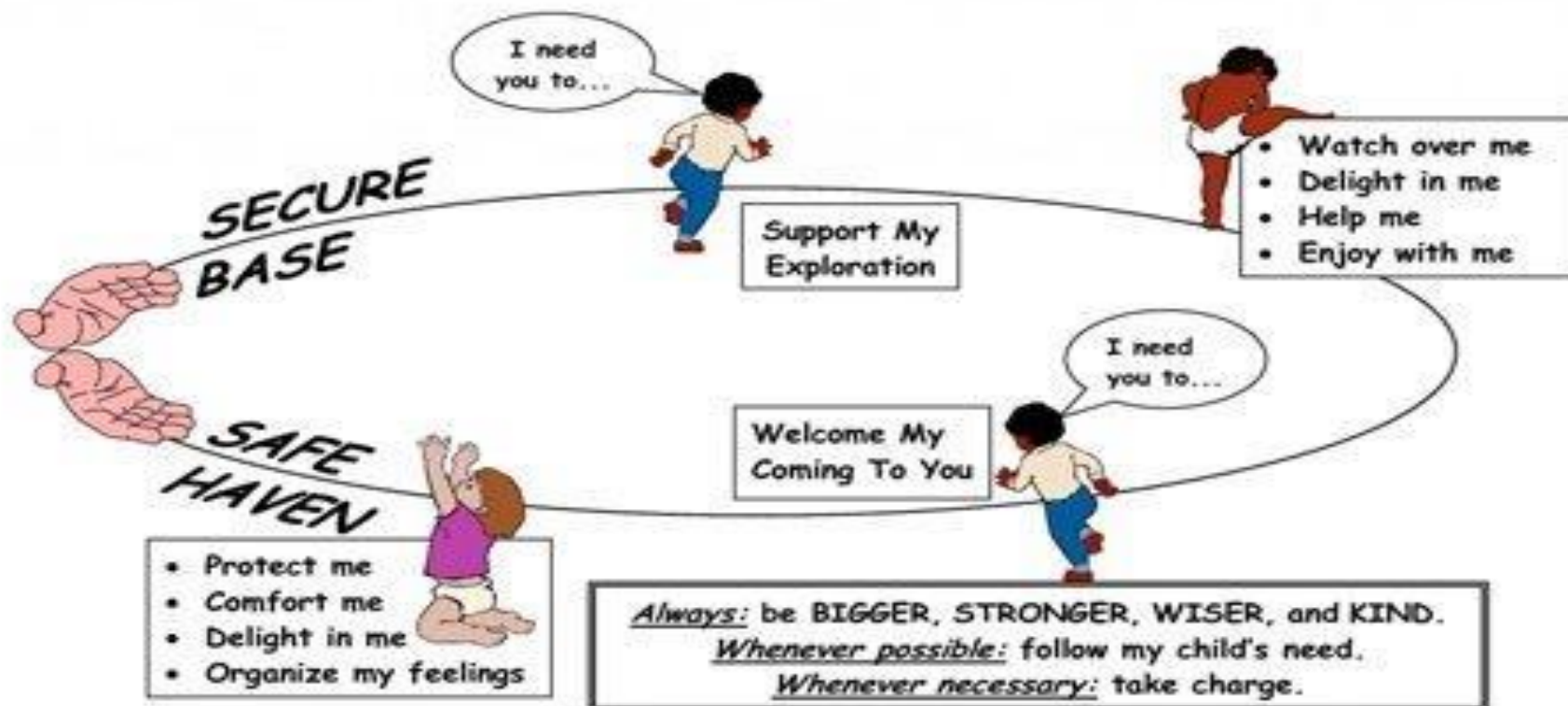
Sykehuset Innlandet HF

Kartlegging og observasjoner Familiehuset

- Observasjoner
  - I lek og samspill
- TRAS Tidlig registrering av språkutvikling
- ALLE MED observasjonsskjema
- COS

CIRCLE OF SECURITY

PARENT ATTENDING TO THE CHILD'S NEEDS

© 1998 Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell
www.circleofsecurity.org

Circle of Security (COS)

- Trygghetssirkelen.
- En modell for å analysere og tolke barns atferd, følelser og behov, for å kunne veilede foreldre i utviklingsstøttende omsorg.
- Modellen har som mål at barnet utvikler en trygg tilknytning til sine foreldre.

Barsel

- Etter endt opphold ved fødested, kan familien henvises enheten for et barselopphold.
- Tett samarbeid med innleggende instans og barnevernstjenesten.
- Leilighet inne på enheten.
- Enheten kartlegger familiens fungering, mens barneverntjenesten har utredningsansvar.
- Fokus første fase er tilknytning og kontaktetablering.

Barsel

- Små sårbare barn.
- Tett oppfølging av familien.
- Viktig at vi ser mor og barn nok.
- 3 møtepunkter på hver vakt.
- Vi er opptatt av at mor/far og barn skal få tid og ro til å være sammen, for å fremme tilknytning og samspill.
- 4 barneansvarlige

Verktøy

- Døgnklokke
- Alinemodellen → tilpasset premature og ruseksponerte barn.

Mål:

- Bistå foreldrene i å gi mening til barnets signaler, for så å respondere adekvat.
- Øke foreldrenes bevissthet på barnets kompetanse og behov for utforskning og kontakt.
- Styrke foreldrenes opplevelse av trygghet og kompetanse.
- Gjøre observasjoner av foreldrenes evne til å nyttegjøre seg veiledning.

Eksterne samarbeidspartnere- Ansvarsgruppemøter

- Barneverntjenesten
- Representant fra NAV
- Ruskonsulent
- LAR
- Fastlege
- BUP
- Helsestasjonen
- Fødeavdeling

Tema i ansvarsgruppemøter

- Utskrivelse
- Hva er viktig her og nå?
- Økonomi
- Dagtilbud for både foreldre og barn
- Bosted
- Videre oppfølging ved samtaler, urinprøver evnt. andre tiltak
- Interesser
- Nettverk
- Individuell plan

